

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 35.

NOVO MESTO, 29. AVGUSTA 1952

ČETRTLETNA NAROČNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Pred praznikom slovenskih brigad DOLENJSKA SE PRIPRAVLJA!

Takih slovesnosti, kot bo praznovanje desete obletnice ustanovitve brigad Cankarjeve, Gubčeve, Tomšičeve in Šercerjeve 13. in 14. septembra, na Dolenjskem v zgodovini še ni bilo! Že do sedaj je prijavljenih 40 posebnih vlakov, tisoče motornih vozil, deset-tisoče kolesarjev, vozov in konjenikov. Iz vseh delov države prihajajo prijave na udeležbo; kaže, da bo navzočih več kot 150.000 ljudi, morda celo do 200.000! Samo iz Ljubljane jih je prijavljenih 30.000, eno samo društvo iz Ljubljane pa je tudi že najavilo 1100 kolesarjev. Posebni vlaki bodo vozili iz vseh večjih krajev Slovenije in tudi iz drugih republik. Republiški in okrajni štab za proslavo imata polne roke dela z organizacijo priprav, seveda pomagajo pri tem tudi vse množične organizacije, kolektivi in posamezniki, vendar je še veliko dela in je treba še več pomoči organizatorjem te, za Dolenjsko edinstvene prireditve. Naj ne bo nikogar, ki ne bi po svojih močih pomagal, da se bodo dragi gostje kar najbolje počutili med nami.

Od tedna do tedna

Obisk jugoslovanske parlamentarne delegacije v Grčiji gotovo pomeni velik prispevek k zboljšanju odnosov med obema sosednjima državama in ima zato važno vlogo pri utrjevanju miru na Balkanu. Govori in izjave Mose Pijade, Svetozarja Vukmanovića, predsednika grške vlade Plastirasa, podpredsednika vlade Venizelosa, predsednika grškega parlamenta Gondikasa in drugi, kakor tudi odmevi, ki ga je jugoslovanski obisk deležen v osem grškem tisku, kažejo, da se je dejansko začela nova doba na jugu Balkanskega polotoka in da je zaradi tega prav primerna izjava tov. Pijade, ki je v Atenah poudaril, da smo sedaj tako močni, da lahko napravimo nov Balkan.

Ta obisk je zveza naletel na velik odmev tudi v drugih državah, posebno še v Turčiji, ki je prav tako naša država in Grčija zainteresirana na čim tesnejšem prijateljskem sodelovanju med slobodnimi balkanskimi državami.

Zboljevanje odnosov na Balkanu pa nikakor ne gre v račun italijanskim državnikom in politikom, ki so s pomočjo italijanskega tiska prav te dni sprožili novo iredentistično kampanjo glede Trsta, o katero vključuje najnemogočnejše komentarje, katerih namen je, zmanjšati ugled in pomen naše države tako na jugovzhodu Evrope kot v svetovnem merilu. Glede Trsta izjavljajo sicer italijanski državniki, da so za sporazumno rešitev »tržaškega vprašanja«, toda prav v isti sapi razglasa italijanski tisk, da je »rešitev« tega vprašanja mogoča le z uveljavitvijo »tržaške izjave iz leta 1948«, po kateri naj bi vse slobodno tržaško ozemlje enostavno pripadlo — Italiji. Razumljivo je, da takšno stališče očitno kaže na nesprajlnost rimske diplomacije, ki se na ose načine trudi, da bi z najraznovrstnejšimi zvijačami izvojevala zmagajočo »zeleno mizo«. Prav tako pa je jasno, da naša država nikoli ne bo privolila v kakršno koli bantanje, ki bi škodilo našim državnim in narodnim interesom.

Razmere v Egiptu so še vedno do-godek, ki ga listi objavljajo na prvih straneh. Izgleda, da imata lamosniji položaj predsednik vlade Ali Maher in poveljnik egiptovske vojske general Nagib trdno v svojih rokah. Boj proti korupciji zajema čedalje širši obseg in dožinja seveda pri prizadetih tudi — odpor. To velja predvsem za vodstvo mafistične stranke, ki se nikakor ne more spriznati z Nagibovo politiko. Čiščenje v državi upravi in reorganizacija političnih strank bo slej ko prej prizadela mnoge Egiptčane, ki so pod prejšnjimi režimi imeli ugodne položaje, katere so neredko izkoristili.

Sovjetski odgovor na tretjo noto zahodnih veleliti o Nemčiji v bistvu ne pomeni nič drugega. Moskva ponavlja že znane obtožbe proti zahodnim veleliti, ker so sklenile z bonnsko vlado generalne pogodbe, in teži za tem, da bi na kakršni koli način onemogočila ratifikacijo teh pogodb o zahodno-nemškem parlamentu. Sovjetska nota se v prvi vrsti zavzema za sestanke predstavnikov štirih veleliti, ki naj bi sprejeli obveznosti glede sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo; ko bi bilo to sklenjeno, naj bi prišla na vrsto vzpostavitve osenjske vlade in šele nato naj bi bile splošne politične. Zahodne veleliti pa so že ponovno poudarile, da vidijo rešitev »nemškega vprašanja« v tem, da se najprej razpišejo in izvedejo politične za ose Nemčijo, potem naj bi bila izbrana vlada, ki bi lahko sprejela obveznosti v zvezi z mirovno pogodbo. Ti dve različni mnenji — sovjetsko in zahodno — pa ne na prvi pogled kažejo, da obstaja prava majhna verjetnost za kakšen kompromis glede tega — za ose Evropo izredno važnega vprašanja.

OKRAJNI ŠTAB, OKRAJNI ODBOR ZB in OF VABIJO

vse organizacije in posameznike k pripravam, ne samo tehničnim, pač pa še bolj k političnim. Praznovanje desete obletnice ustanovitve štirih slovenskih brigad prav tu na Dolenjskem, kjer so bile ustanovljene, ni samo zgodovinska, ampak tudi politična manifestacija, kakršne prav tako še ni bilo pri nas na Dolenjskem. Stari borci in aktivisti iz 1941 in od pozneje, ki so preživeli težko dobo štiriletne krvave borbe, pridejo spet med nas. Lahko jim bomo stisnili roko, se z njimi pogovorili o našem in njihovem življenju, o naporih, uspehih in težavah po vojni, obujali bomo spomine na tiste dni, ko je bila vsa Dolenjska eno samo bojišče, ko so bile krogle, granate in bombe bolj reden gost kot kruh, ko je fašistični škorenj neumljeno teptal našo sveto zemljo, a so mu borci slavni partizanskih brigad ob pomoči vseh zavrednih ljudi vračali milo za drago in ga končno spodili z naše zemlje. Koliko imen partizanov, komisarjev, komandirjev in aktivistov se še spominjajo naši ljudje. Mnogi so že pozabili imena, toda spominjajo se jih po raznih posebnostih: »Tisti s kuštravimi lasmi; pa tisti, ki je nosil titovko tako postrani, pa tisti mitraljezec, ki niti pri jedi ni pustil iz rok svojega mitraljeza, kakor da se je z njim oženil, take in podobne besede slišiš v razgovorih. Dekleta se spominjajo onih fantov, ki so znali tako lepo zapeti, mamice se spominjajo najmlajših partizanov, ki so se jim tako smilili, ker so morali že prestajati take napore... Njim so najprej poiskale kos kruha in še kaj drugega, saj so bili v očeh partizanskih mamic tako neboljani. Danes pa niso več. Zrasli so v močne, stasite borce, zveste čuvarje naše svobode in neodvisnosti, v zavestne graditelje lepše bodočnosti vseh delovnih ljudi. Po sedmih letih spet pridejo med nas. Jih bomo še poznali? Prav gotovo! »Če grem po palici v Dolenjske Toplice, samo da vidim spet te naše fante,« je rekla stara partizanska mamica te dni v razgovoru o tej veliki proslavi.

Okrajni odbori množičnih organizacij vabijo vse prebivalstvo Dolenjske, da sodeluje pri pripravah in tudi pri proslavi. Ne sme biti niti ene hiše na Dolenjskem ob cestah in poteh, koder bodo šli gostje, ki ne bi bila okrašena in očiščena. Parole morajo biti pomena, parole, ki bodo izraz velikega govora tega praznika! Mlaji in slavoloki v vsaki vasi in na vsakem križišču, to naj bo obveznost vseh prebivalcev. Ze na meji okraja naj ima vsak gost občutek, da je stopil na ozemlje, kjer so bile ustanovljene štiri prve partizanske brigade. V vsaki vasi naj bo na najbolj vidnem mestu napisano, koliko borcev in žrtev so dali.

PRED PRAZNIKOM BODO PROSLAVE SE POSEBEJ V VSAKEM KRAJU

V vsaki vasi in vsakem kraju bodo se posebne krajevne proslave tega zgodovinskega dogodka. Občinski odbori ZB s pomočjo krajevnih organizacij ZB in OF ter ob podpori ljudskoprosvetnih društev in ostalih organizacij pripravljajo proslave v tednu od 7. do 13. septembra v vsakem kraju. V Novem mestu bodo kulturne prireditve vse teden. 7. septembra bo odkritje spomenika padlim borcem v Zabji vasi, spominski plošči bosta odkriti tudi v bivšem sokolskem domu in na gimnaziji. 8. septembra bo zvečer na glavnem trgu akademija delovnih kolektivov Novega mesta 9. sept. otvoritev razstave partizanske grafike v obnovljeni Križatiji, zvečer pa literarni večer v počastitev pesnika-partizana Mirana Jarca. Dne 1. sept. zvečer bo v domu ljudske prosvete koncert orkestra in pevskega zbora SKUD Dušan Jereb; 12. pa Potrčeva igra »Lacko in Kreffli«. V soboto, 13. sept. popoldne, bo velik koncert ljubljanske Filharmonije na Titovem trgu pred pošto. Nastopili bodo združeni pevski zbori »Srečko Kosovel«, pevski zbor Filharmonije in invalidski pevski zbor. V spomin vseh štirih brigad bo vzidan na bunkerju ob cesti na Brodu partizanski top.

Metliška občina bo imela kulturni festival 31. avg. V Trebnjem bo fizikalni in kulturnoprosvetni festival, v nedeljo, 7. sept. s celodnevno sporedom. V Dol. Nemški vasi bodo na šoli odkrili spominsko ploščo padlim prosvetnim delavcem-aktivistom OF. Obširen spored prireditev v počastitev praznika

V tiskovni sklad

Dolenjskega lista so prispevali: Okrajni ljudski odbor Novo mesto 60.000 din, Okrajni ljudski odbor Črnomelj 50.000 din, Okrajni ljudski odbor Kočevje 20.000 din, Splošno gradbeno podjetje »Pionir« Novo mesto 10.000 din, Okrajna zadruga zveza Novo mesto 5000 din in Okrajna obrtna zbornica Novo mesto, 2000 din. Rudnik Kanjarica 2000 din, tov. Alojz Avbar iz Bršljina 500 din. Iskrena hvala!

pripravljajo še v Žužemberku, na Dvoru, v Mirni peči, Mokronogu, Skočjanu, na Otočcu, po vseh krajih Bele krajine in kočevskega okraja, skratka, vsaka vas bo imela svojo lokalno proslavo. Mladina povsod pripravlja kresove, poskrbljeno pa bo tudi za bengalični ogenj in ognjemete. Mestna ZB v Novem mestu pripravila veliko simbolično razsvetljavo s silko v sredini, ki bo na griču blizu mesta.

NA FRATI BO SPET ZACETEK...

Ime Frate, ali še boljše male predvojnne logarnice na Frati, je tesno povezano z narodnoosvobodilno borbo na Dolenjskem. Vsa pota prvih dolenjskih aktivistov in borcev so peljala čez Frato od junija 1941 pa do njene uničenja po Italijanih in belogardistih novembra 1942. Vsi prvi partizani so šli v edinice čez Frato; tu so bili važni zgodovinski sestanki z najvišjimi predstavniki narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji. Zato bo sedaj prav tako začetek proslave na obnovljeni Frati. V soboto, 13. septembra, popoldne bo odkrita spominska plošča ob navzočnosti najstarejših borcev in aktivistov Dolenjske, številnih partizanov, gostov in domačinov. Frata bo ta večer sprejela najmanj 30.000 starih znancev in njihovih bojnih tovarišev ter domačinov in gostov! Ob tabornem ognju, pripovedovanju in rajanju bodo borci in gostje prav gotovo prebili navdse lep večer med bukovimi gozdovi, proti jutru pa se bodo skupine z drugimi vred, ki bodo prebile večer na drugih zgodovinskih krajih, pomaknile proti starem parku v Dolenjskih Toplicah, kjer bo v nedeljo, 14. septembra, glavna proslava in zbor vseh štirih brigad.

DOLENJCI!

Tako velikega zgodovinskega praznika in v takem obsegu še ni bilo na Dolenjskem. Posamezne organizacije mrlično pripravljajo vse za čim svečanjšo proslavo tega zgodovinskega dneva. Naj ne bo nikogar, ki ne bi sodeloval pri pripravah in se udeležil proslave! Vsak kraj, vsaka vas, vsaka hiša, da, vsak grm naj ob tej priliki kaže razpoloženje prebivalcev Dolenjske ob tem velikem slavlju. Ne pozabimo grobov tistih, ki so padli za velike cilje, ki jih danes urednicujemo! Množično organizacije! Dajte jim zgodovinsko politično vsebino, tako kot jim v resnici pripada! Borci in aktivisti! Vse, ki ste se v času narodnoosvobodilne borbe borili na Dolenjskem, ali ste našli zatočišče pred nasiljem, pridite za ta dva dneva med nas! Okrajni odbor ZB Novo mesto še prav posebno vabi vse borce in aktiviste iz vse države!

Na zboru volivcev nič novega...

V Črnomlju smo imeli 19. avgusta 1952 dvojni zbor volivcev od 10. januarja 1951. Da je to res, prosim primer:

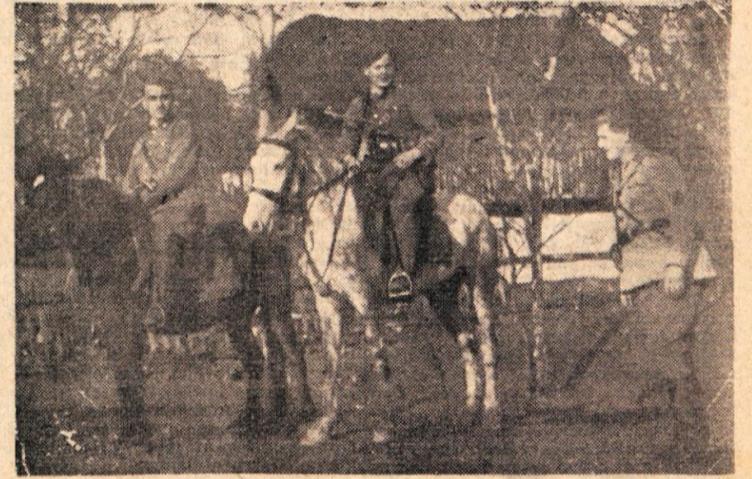
Veliko stanovanjsko krizo ne bomo odpravili z pisarniški ukrepi raznih zakonitih in nezakonitih stanovanjskih komisij in podkupljivim pisarniškim uslužbencem, temveč predvsem z gradnjami. Sklep leta 1951: gradili bomo. Stanje danes: nič nismo zgradili. In zopet sklep: gradili bomo. Takrat, ko nam je pa vlada ponujala denar, kakor je rekel tov. Fabjan Bojan, pa nismo gradili. Danes je seveda teže s krediti. Bolj pravično pa bi se stanovanja vkljub temu lahko dodeljevala.

Sanitarne prilike v mestu v pogledu čistote so kritične. Sprejet je bil tudi sklep oziroma odlok o vzdrževanju reda in čistote, vključujoč za kršitelje

OCUVAJMO NASO ŽIVINO!

Letošnja suša je precej prizadela tudi Dolenjsko. Zmanjšanje zlasti pridelek krmilnih rastlin, predvsem sena in detelje. Zaradi tega morajo kmetje posvetiti vso pozornost prehrani živine in izkoristiti vse možnosti, ki jih imajo, da očuvajo svojo živino v celotnem številu in da jim pri tem živina v proizvodnih sposobnostih niti v težini ne hira.

Kaj je treba storiti! Vsak kmetovalec naj si takoj pripravi čimvečje količine vejnika. Za pripravo vejnika obsekujemo grmičevje in drevesje. Prav vsako drevo, razen črne jelše, je dobro za pripravo vejnika. Vejnik pripravimo dokler je listje še zeleno, in ga posušimo v senci. 120 do 130 kg vejnika zaleže za 100 kg sena. Slamo uporabljamo izključno za krmo. Pripravimo jo okusno v obliki rezancev z dodatkom živinske soli. Pri tem jo dan prej navlažimo in pustimo, da se do naslednjega dne omehča. Takšno rezanco živina prav rada žre. Letos nam ne sme iti v izgubo niti kilogram plev. Pleva resnič (ječmena in pšenice) pred uporabo poparimo. Zasejamo tudi dovoljne količine zelene krme za prehrano v zgodnji spo-

Štab III. bataljona Cankarjeve brigade na položaju. Od leve proti desni: Poročnik Teropčič, operativni oficir III. bat. C. b., podporočnik Simončič, komandant III. bat. C. b., in pomočnik komandanta Josen. Fotografirano v Suhadolu pri Novem mestu 22. februarja 1942. leta. (Silka je last majorja Franca Simončiča.)

Spored prireditev v Novem mestu od 7. do 13. septembra 1952

Dne 29. avgusta ob 20. uri v Domu LP predavanje »Rast NOV« (Janko Jarc)
Dne 2. septembra ob 20. uri v Domu LP predavanje »Rast ljudske oblasti« (Jože Zemljan)
Dne 5. septembra ob 20. uri v Domu LP predavanje »Sovražniki NO gibanja« (Saje Franc)
Dne 7. septembra odkritje spomenika NOB v Zabji vasi
Dne 8. septembra slavnostna akademija delovnih kolektivov na Glavnem trgu

Dne 9. septembra Koncert orkestra SKUD »Dušan Jereb« na Loki
Dne 10. septembra Predavanje v Domu LP »Akcije prvih štirih brigad na Dolenjskem« (Kolar Franc)
Dne 11. septembra igra »Lacko in Kreffli«
Dne 12. septembra Otvoritev umetniške razstave »Partizanska grafika« in razstave v spomin Mirana Jarca Dom LP Literarni večer Mirana Jarca in partizanske lirike
Dne 13. septembra Titov trg — Koncert Slovenske filharmonije

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je zasedal

V Novem mestu je bil v soboto 23. avgusta plenum OLO Novo mesto, ki se ga je udeležilo veliko število odbor-nikov. Med drugimi je bil navzoč tudi ljudski poslanec, sekretar OK KPS Novo mesto, Martin Žugelj.

V živahni razpravi, v kateri so sodelovali številni odborniki, so govorili predvsem o izvajanju proračuna — o dohodkih in izdatkih, gradbeni in komunalni dejavnosti okraja. Razpravljali so tudi o socialnem skrbstvu, vključitvi nekaterih okrajnih podjetij in ekonomij v upravljanje občinskim ljudskim odborom. Posebno pozornost so posvetili vprašanju solstva. Precej so razpravljali tudi o gradnji velikega obrata za predelavo mleka v Gotni va-

si, ki bo predelalo okrog 20.000 litrov mleka na dan.

Več odbornikov je opozorilo tudi na nevarnost, ki preti živinoreji zaradi pomanjkanja krme v nekaterih predelih okraja, ki so bili od suše najbolj prizadeti. Ugotovili so, da primanjkuje živinske krme za okrog 6000 glav goved. Stisko zaradi pomanjkanja krme izkoristajo nekateri prekupčevalci in mesarji, ki plačujejo kmetu živino po 50 do 40 din za kilogram žive teže. Odborniki so sklenili, da je treba vsako prekupčevanje preprečiti in uvesti kontrolo nad prodajo živine. Kmetje pa morajo poiskati in izkoristiti vse vire za ohranitev živinskega staleža s silažo, vejniki listavcev in pašo.

Ob zaključku je plenum sprejel tudi več važnih sklepov.

letos pa Dobljico, ki je treba kljub razkuževanju s klorom pred pitjem še prekuhati in ki teče včasih iz vodovodnih pip samo par ur na dan, pa po 150 dinarjev na mesec. Vse to na hvalo velikodušnemu razumevanju tovarišev na železniški direkciji v Ljubljani katere obrat nam črpa vodo, ki nam računajo 9,60 din od kubičnega metra vode!

Lani januarja je bilo določeno kje se bo gradil gasilni dom in kje dijaški internat. Minilo je 12 mesecev, zapadel je več milijonski kredit za internat. Oboje se bo spet gradilo, samo še ni sporazumno določeno kje, ni pa tudi letos denarja. Glavno je da se bo gradilo.

Leta 1951 smo ugotovili, da se vodovodno omrežje slabo vzdržuje, ker ni denarja, še več pa zaradi slabega gospodarja. Veliko vode se razlije, še več pa je gre v nič zaradi malomarnosti samih potrošnikov. Dobili smo novega, dobrega upravnika, kredita za izboljšanje preskrbe z vodo pa še ni. Pač pa smo plačali lani izvrstno semiško vodo po 40 dinarjev na mesec.

letos pa Dobljico, ki je treba kljub razkuževanju s klorom pred pitjem še prekuhati in ki teče včasih iz vodovodnih pip samo par ur na dan, pa po 150 dinarjev na mesec. Vse to na hvalo velikodušnemu razumevanju tovarišev na železniški direkciji v Ljubljani katere obrat nam črpa vodo, ki nam računajo 9,60 din od kubičnega metra vode!

Lani smo se uprli monopolu preskrbe z zelenjavo in sadjem, ki ga je imel branjar Nemančič. Zahtevali smo več teh trgovin, danes pa jih zahtevamo ponovno. To pa zato, ker nam poslavalnica okrajne zadruže zveze, kot edina v mestu, postreže na primer s krompirjem po 29 din za kg, v Ljubljani pa je po 18 din.

O edinem mesarskem podjetju smo lani govorili, da mesarji prodajajo glavo ali pa stegno po enaki ceni in to z zelo kulturno postrežbo: »Če hočeš vzeti, že nočeš pustiti.« Danes ni nič boljše. Mesarji imajo še nadaljnjo 18-mesečno prakso. Tudi meso se ne seka in plačuje po zahtevani kakovosti z različnimi cenami. Repi so še vedno pred mesnicami, kot za časa živinskih nakaznic. To je zato, ker niso vse mesnice v obratu, esu reže in seka pa še vedno samo eno podjetje.

Vsi ti primeri kažejo, kje žuli čelvelj ljudi. Razumljivo pa je tudi to, da postajajo voličem antipatična taka zborovanja, ko vidijo, da premljavajo vedno le ena in ista vprašanja mesta Črnomlja. Dokler ne bo nadzora nad izvrševanjem zadanih nalog, ki morajo biti točno določena in ne načelno, in klicanja na odgovornost ljudskih odbornikov in odgovornih uslužbencev za brezbržen in malomaren odnos do sklepov ljudskega parlamenta, bomo res samo zapravljali čas na brezplodnih dolgovoznih sestankih. Leta pa se vrte z žalostno ugotovitvijo počasnega napredovanja.

Vremenska napoved

V času od 29. avgusta do 7. septembra bo lepo poletno vreme predvidoma do 5. septembra, od 6. septembra dalje bo hladno, deževno vreme.

OKRAJNI ŠTAB

za pomoč prizadetim po suši

Pred jesensko setvijo

Bliza se čas jesenske setve in pred nami sta dve važni nalogi: zamenjava semen ter čiščenje in razkuzevanje semen. Od zdravega in kakovostnega semena je v prvi vrsti odvisna dobra žetev. Ravnotako vpliva v veliki meri na količino pridelka tudi uporaba očiščenega in razkuzenega semena. Brez uporabe dobrega semena ne moremo drugo leto pričakovati dobrega pridelka, kljub temu, da smo vse agrotehnične ukrepe dobro izvedli.

Kakor vsako leto so tudi letos posebne komisije kmetijskih strokovnjakov priznavale najlepše posevke žit in krompirja in pri teh zajele za nadaljnje razmnoževanje zares dobre posevke, ki so bili zdravi, sortno čisti in z dobrim hektarskim pridelkom. Priznane seme je odkupila Semenarna za Slovenijo; prodajala ga bo pred jesensko setvijo vsem, ki bodo semena naročili pri Kmetijskih združenjih. Občinski ljudski odbori so že prejeli navodila z nalogo, da o tem seznanijo kmetovalce.

Od ozimnih žit je na razpolago dovolj pšenice in ječmena, manj je rži. Dobro seme krompirja lahko vsakdo dobi, samo naročiti ga mora. Od pšenice so na razpolago naslednje sorte: U-1 (golica), prolifik (rěsnice), kadolška in bavarska kraljica. Vse sorte so pri nas udomačene, imajo pa razne zahteve in so več ali manj odporne proti rji U-1 in prolifik poznajo že dobro po Dolenjskem, ker se je dobavljala vsako leto. Cena je 26 do 29 din za kg. Doma pridelano seme je cenejše, dražje je iz uvoza. Ječmen je na razpolago sorte peragis, ki se odlikuje po klenem zrnu in dobrem pridelku. V letošnjem letu so dali priznani posevki nad 20 metrskih stotov pridelka na ha. Cena je 23 dinarjev za kg. Rži je manj na razpolago, cena semenu, ki je uvoženo je 28 dinarjev za kg, in sicer sorta petkus.

Ze sedaj v jeseni naročate in prevzemate tudi semenski krompir. Na razpolago imamo največ seme sorte Bohmov srednje rani, ki je bil 1951 in 1952 uvožen iz Nemčije. Sorta je zelo priročljiva, ker zgodaj dozori. Krompir je sicer rumenkaste barve,

je pa odlični jedilni krompir. Semenski krompir je bil pridelan predvsem na socialističnih obratih. Ves priznani krompir je imel letos pridelek nad 15 ton na hektar. Cena še ni določena, bo pa ca 50% višja kot merkantilni krompir.

Vsi, ki hočejo nabaviti seme žit ali krompirja, naj se zglase pri Kmetijski združenju. Kmetijska zadruga naj zbere vsa naročila in skupno naročilo dostavi OLO-oddelku za gospodarstvo. Cim prej bodo naročila zbrana, toliko prej bodo tudi dobavljena od Semenarne.

O vrednosti uporabe očiščenega in razkuzenega semena je bilo že dovolj pisano in so vsi več ali manj o tem poučeni. Čiščenje na trierjih, ki marsikje leže neizkoriščeni, je posebno potrebno letos, ker so vsi pridelki trpeli zaradi suše. Razkuzevanje je edino sredstvo v borbi proti boleznim kot snežna plesen in trde sneti. Naloga strojnih odsekov KZ je, da bodo vsi čistilni stroji v porabi. Kmetijske zadruge naj naroče zadostno količino razkuzilnih sredstev.

Semen, ki so dobre kakovosti in sortno čista, je dovolj na razpolago. Zato vsi kmetovalci pohitite z naročili zaradi lastne koristi, v vaseh pa, kjer so imeli posamezniki dober pridelek, naj dajo v zamenjavo to seme. O načinu razkuzevanja bomo priobčili drugič bolj izčrpen članek.

O. Va

Pojmo, bratje, pesem o svobodi
Osnutek za spomenik NOB Novo mesto
akad. kipar Savinšek Jakob

Počitniška kolonija v Brežicah

31. junija se je zbralo 79 pionirjev novo-meškega okraja v počitniški koloniji v Brežicah. Prvi dnevi so bili dnevi spoznavanja ter velikega domotožja. Ko pa smo drugi dan odšli na kopanje, so pionirji že pozabili na svoje prijatelje in prijateljice doma ter se seznanili z novimi. Veselje jih je bilo gledati med čofotanjem v vodi. Marsikateri je prišel iz kraja, kjer prej ni imel prilike za kopanje, zato mu je bilo sedaj največja zabava. Nekega dne vprašam malo Micko, kje se je kopala, pa mi je povedala, da so imeli doma samo »lužo«. Micka se je tu že naučila plavati in bo doma lahko plavala tudi v »luži«. Ze po 14 dneh se je 15 otrok naučilo prav dobro plavati. Dječičana pa sem, da bodo do konca počitniške kolonije znali prav vsi.

Brežice pa nimajo veselja za otroke samo na Krki. Marsikateri popoldan gremo tudi v bližnji gozd. Kaj neki delamo tam? Iz velikih kostanjevih listov izdelujemo klobuke in košarice. Največji mojster za izdelavo klobukov je Stane.

Na raznih krajših izletih smo pionirje seznanili tudi z znamenitostmi tega kraja iz časov NOB. Ob tabornih ognjih pa pokažejo pionirji svoje znanje, ki so ga prinesli iz šol. Tudi v Cerkljah smo bili. Aviatičarska komanda nas je prijazno sprejela in razkazala vse podrobnosti. Seveda tu so bili v ospredju predvsem pionirji — bodoči piloti. V bližnjih Mokricah pa smo si ogledali ječo, kjer je bil za časa kmečkih uporov zaprt Matija Gubec in od tam odpeljan v Zagreb. Ob priliki obiska v Zagrebu smo si ogledali tudi mesto njegovega kronanja.

Veselite se gledati naše pionirje in pionirke pri tekmoivanju v lahki atletiki. Tu se otroci zelo dobro počutijo. Veliko lepih vtisov bodo odnesli iz Brežic in če se vprašamo po čigavi zaslugi, moramo odgovoriti, da po zaslugi ljudske oblasti. Ali je kmečki otrok v stari Jugoslaviji vedel kaj so počitnice? On je bil v času počitnic le garač na kmetijah, lepote naše zemlje pa so mu bile prikrite. Zato se pionirji počitniške kolonije II. izmenje prav lepo zahvaljujejo OLO Novo mesto, ki jim je preskrbel tako lepe in prijetne počitnice. D. M.

ŠAHISTI DOLENJSKE

V nedeljo dne 7. septembra bo v počastitev ustanovitve prvih slovenskih brigad SAHOVSKI BRZOTURNIR ŠAHISTOV SLOVENIJE na Loki v Novem mestu! — Popoldne na stadionu v Kandijah ŽIVI ŠAH!

14. avgust 1942 v Dolenjskih Toplicah

Letos je deseta obletnica najhujšega italijanskega pritiska na Dol. Toplice in okolico. V sredi avgusta, po že izjalovljeni veliki julijski roški ofenzivi, s katero je hotel italijanski okupator zadati smrtni udarec vedno večji partizanski vojski, a je prav z njo sramotno propadel, so spet z vso silo pritisnili na Dol. Toplice in okolico.

14. avgusta 1942 so fašisti zopet pridrveli v Toplice in okoliške kraje. Sem so prišli tako naglo in nepričakovano, da se je le malo ljudi moglo pravčasno umakniti v gozdove, zato so bili po večini vsi doma. Ze ta dan so Italijani prišli vse moške od 18. do 55. leta ter jih na kamionih odpeljali v Stražo, od tam pa v Novo mesto. V Dol. Toplicah so jih takrat pobrali 64 in vse odpeljali v taborišča: Rab, Padova, Renicci itd. Posebno krvočlono so bili v Meniški vasi in v Podhosti. Tu so dobili več partizanov domačinov, ki se jim je posrečilo, da so se prebili iz obroča velike roške ofenzive. Večina teh je bilo začasno doma, kjer so jih Italijani prijeli. Nekateri so verjeli italijanskim pozivom, v katerih so obljubljali, da se partizanom, ki se bodo vrnili domov in predali njihovi vojski, ne bo ničesar zgodilo. Toda še isti dan so spoznali, da so se bridko motili, ker so verjeli italijanskim obljubam. Sli so po isti poti, kot oni, ki so bili ujeti kot partizani. Izdali so jih njihovih hlapič — domači izdajalci. 16. avgusta so jih v Vavti vasi ustrelili. Med ustreljenimi jih je bilo 15 iz Podhoste in 2 iz Mehiške vasi. Ob istem času so prav tam ustrelili tudi topliškega čevljarja Jožeta Bučarja, ki jim je enkrat že ušel.

14. avgust je za Dol. Toplice eden najbolj pomembnih in žalostnih dni, ki jih je treba tudi obvarovati pozabljenja. Zato je prav, da se Dol. Toplice ob 10. obletnici važnih dogodkov iz časa naših borb za osvoboditev spominjajo tudi žrtev, ki so 16. avgusta padle v Vavti vasi. Tudi te žrtve so prelele svojo kri za našo osvoboditev. Gr.

ZIVINOREJSKI PODODBOR OKRAJNE ZADRUŽNE ZVEZE V NOvem MESTU JE ZAČEL Z DELOM

Dne 9. avgusta je bila prva seja živinorejskega pododboru OZZ, na kateri so bili sprejeti potrebni sklepi za dvig živinoreje na Dolenjskem, in sicer:

Pri vsaki splošni Kmetijski združenju takoj začeti z ustanavljanjem živinorejskih odsekov, ki bodo izvajali odbiro živine, uvedli mlečno kontrolo, skrbeli za dvig krmne baze, izgradnjo silosov, gnojšče in pod.

Zaradi boljšega in lažjega delovanja pripraviti pododbor sosednim živinorejskim odsekom, da se povežejo v medzadržno odobro. Takšni medzadržni odbori bi obstojali v Novem mestu: za Gotno vas, Smihel, Smolenja vas, Predno, Otročje, Brusnice; v St. Jerneju: za St. Jernej, Skočjan, Smarjet, Dobravo; v Mirni za Mirno, Mokronog, St. Rupert; v Trebnju za: Trebnje, Vel. Loko, St. Lovrenc, Vel. Gaber; v Žužemberku za vso Suho krajino.

Pri vsakem medzadržnem odboru, kjer je sprejetih v rodovnik najmanj 100 glav, takoj nastavi mlaznega kontrolorja in rodovnikarja, ker je le na ta način možno ugotavljati vrednost rodovniške živine.

Sprejeti je bil tudi sklep, da je potrebno organizaciji sejmov posvetiti večjo pažnjo in skrbeti, da bodo razlike v ceni med rodovniško in ostalo živino znatne.

Ravnotako je potrebno ves odkup živine in ostalih živalskih produktov voditi preko

V Preleški opekarni močno škriplje

Okrajna opekarna v Prelesju leži tik proge med postajo Sentrupert in Mokronog. Zadnja leta prihajajo o njej v javnost različni glasovi, ki govorijo o nezdravih razmerah v podjetju. Opekarna je tehnično dobro opremljena. V veliko krožno peč gre nenačrtano 60.000 zidakov. Glina sicer ni prvovrstna, vendar je opeka ob količaj vestni prizadevnosti delavcev lahko prav dobre kvalitete. Toda prav te vestnosti, čuta odgovornosti in politične zavednosti najbolj manjka temu delovnemu kolektivu, kar je tudi glavni vzrok, da stoji danes podjetje pred vprašanjem naučajnega obstoja. Zadnja dva meseca so delavci in uslužbenci prejeli le 60%, odnosno 80% zasluzka izplačanega, za avgust pa je vprašanje še bolj pereče: plačni fond za avgust je v tisočkah nižji, kot je število delavcev in uslužbencev. Kdo je kriv za nastali položaj v opekarni, je stvar okrajnega ljudskega odbora, odnosno gospodarskega sveta in posebne komisije, ki naj to raziše, mi pa hočemo pokazati samo nekaj značilnosti, ki deloma osvetljujejo nastale razmere.

Opekarna je bila poprej pod operativnim vodstvom bivšega okraja Trebnje. Ta se je bržečas zadovoljil s tem, da je opekarna imela vsako leto nekaj stotisoč dinarjev izgube, ki jo je kriala država, kako in kdo gospodari v podjetju, se pa nihče ni zanimal, še manj se je kdo brigal za rentabilnost podjetja. Primer: opekarna leži pet metrov od proge, vendar mora opeko prevažati za naklanje na postajo Mokronog. Koliko to prekladanje in prevažanje opeke podraži proizvodnjo, se nihče dosedaj ni vprašal. Cemu neki, saj je država kriala izgubo. Če bi kdo v šestih letih samo z mezinem mignil, bi imela opekarna svoj tir, kot ga imajo vse opekarnice, ki so veliko bolj oddaljene od proge, kakor je Preleška. Direktor opekarnice Debenc je menda edina odločujoča sila v podjetju. Sicer imajo tudi delavski svet, pa menda le zato, da kima direktorju,

sicer bi ne moglo biti tako, kot je. V podjetju obstaja sindikalna podružnica; pa tudi ta je prav tako samo na papirju, kajti od 42 članov kolektiva jih je menda samo 15 članov sindikata. Koliko članov ima sindikalna podružnica najbrž nihče ne ve natančno, prav tako ne, kdaj je bil redni sestanek. Od vsega kolektiva je baje samo 30% članov OF, vsi ostali so izven vsake množične organizacije. Komunisti ni, razen direktorja, nobenega v kolektivul

Letošnja proizvodnja v opekarni je do sredine avgusta okrog 1 milijon 300.000 kosov zidne opeke, od tega je neprodane na zalogi, deloma žgane, deloma še na sušilu, nad milijon kosov. Torej kup neprodane proizvodnje navzlic velikanskemu povpraševanju po opeki. Zaradi velikih stroškov prevoza, opekarna ne more prodajati opeke na oddaljenjših tržiščih, na domačem notranjem tržišču pa se prav tako ne more uveljaviti, kar je predvsem posledica premajhne skrbi kolektiva za znižanje stroškov proizvodnje in prodajo izdelkov. Kvaliteta opeke ni slaba, lahko bi bila pa še boljša, če bi delavci polagali več pažnje pri pripravi glin. Tako pa zaradi premajhne čuta odgovornosti za rentabilnost podjetja (že pri nakupu glin) pride med pripravljeno glino pesek, ki pri žganju opeko razžene.

Dne 15. avgusta je imel delavski svet sejo, na kateri je razpravljalo o začasnem odpustu večjega števila delavcev, to je predvsem tistih, ki so zaposleni pri izdelavi surove opeke. Ta sklep delavskega sveta je član sveta Martin Dragan takoj sporočil vsem delavcem, v kakšnem tonu in smislu sicer ne vemo, res pa je, da so delavci, ki so ta dan že itak delali z nevoljo, ker je bil nekaj cerkveni praznik, po pojasnilu Dragana takoj vsi zapustili delo ter odšli domov. Torej nekaka demonstrativna stavka vsega kolektiva proti samemu sebi.

Skrajni čas je, da nekdo poseže v te razmere in temeljito počisti ves gnoj, ki se je nabral v podjetju od leta 1946 dalje. Mislimo, da ga ne bo samo za en koš, ampak mnogo več. Krivice za nastali položaj pa ni iskati samo v podjetju, pač pa pri tistih, ki so bili po službeni in upravni dolžnosti moralno odgovorni za rentabilnost in obstoj opekarnice.

Obvestilo

Današnji številki smo priložili čekovne položnice vsem naročnikom, ki še niso poravnali izostankov iz leta 1951 in tistim, ki niso plačali naročnine do konca leta 1952. Poleg naslova na prvi strani smo pripisali znesek dolga do konca leta 1952. Vse naročnike prosimo, da zapadlo in preostalo naročnino za IV. četrtletje čimprej nakažejo.

Uprava Dolenjskega lista

Popravek

V podlistku »Ob razvalinah Žužemberkas«, objavljenem v 34. številki Dolenjskega lista, je zmešan vrstni red vrstic v prvem in drugem stolpcu podlistka. Pravilno se glasi takole:

9. junija 1942 je Gnidovec pisal patru Ciprijanu v Novo mesto:

... tudi to sem osebno povedal nekemu italijanskemu kapetanu, ki je prijatelj družine Zenove, in mi je ta obljubil, da bo sredoval ...

Slo je za intervencijo za nekega dekleta in sprejema v šolo. Intervencij vseh vrst je opravil Gnidovec pri Italijanih in kasneje pri Nemcih precej; ni ga bilo sram poznanstva s fašističnimi oficirji. Od njegovega pričanja so bile odvisne usode mnogih Suhokrajincev.

Za smrt 70 legistov na Ajdovcu postavljamo dekanu Gnidovcu javno vprašanje: čemu nepotrebne žrtve? Cemu vse trpljenje že tako dovolj izmučene Suhe krajine?

Na to neomejeni gospodar Suhe krajine ne odgovarja. Absolutni vladar duš in teles svojih podložnikov se smatra za najnedolžnejšega duhovnika, ki nikomur nikdar ni storil najmanjše krivice ...

Orodje Vatikana, ki se je v osebi dekana Gnidovca tako zvesto izkazalo in obneslo v letih okupacije, po osvoboditvi ni moglo in hotelo postati drugače; ponosni, trmasti in ošabni Gnidovec ne bi bil to, kar izpričuje njegovo ime in z njim povezana preteklost Suhe krajine, če se ne bi spet trdno postavil v bran vsega reakcionarnega, rožmansko-odličnega protijudskega delovanja sovražnikov nove Jugoslavije. Iz prve potuhnjenosti, ki se je vezala z bojaznijo, da se je morde le odkrilo to ali ono iz leta 1942, je prešel dekan Gnidovec v neustrašni boj proti ljudski oblasti. To je pokazal ob vsaki priliki: v pridgah, v osebnih razgovorih, v govorih pri davkih td., itd. Spet ga srečamo pri preizkušnih sredstvih: spovednica in prižnica mu pomagata v njegovem protijudskem prizadevanju. Starše poziva zaradi civilnih porok otrok, nekršćeni otroci so zanj pogani.

Gostinska podjetja in gostilničarji!

Nabavite si žganje in liker vseh vrst po nizki ceni!

Ponudbe pošljite na:

KUPUJEMO

Sadje vseh vrst: jabolka, hruške, slive, grozdje itd.

DESTILACIJA ALKOHOLNIH PIJAČ MIRNA

Kaj smo videli in doživeli na Koroškem

(Od posebnega dopisnika »Dolenjskega lista«)

V prvem pismu, s katerim smo se oglasili iz prelepe Koroške, smo omenili na zaključku o naših pripravah za izlete in pevске nastope Stud. zbora, ki je z otroki letoval v Sekiri ob Vrbskem jezeru. Danes pa o tem kaj več!

Tako slovenske organizacije kot vodstvo Socialistične stranke Koroške so nam pripravili vrsto izletov, na katerih smo spoznali od blizu vse lepote naše Koroške onkraj Karavank. Na vsakem koraku smo opazili, kako je tujec umetno zabrisal sledi našega naroda, kjer mu je tekla zibelka. Vendar pa niso ostali našim očem skriti vsaj napisi na trgovinah, gostilnah in spomenikih na pokopališčih, tako severno od Osojskega jezera vse do Beljaka in na vzhod do Klopnijskega jezera in južno od te črte, dokoder se je že pomaknila naša jezikovna črta. Ko smo si ogledali Celovce, naše glavno mesto Koroške, so nas opozarjali slovenski napisi imen trgovin, pisanih z nemško pisavo. No, pa slovenska govornica tudi ni še zamrla v tem velikem in lepem mestu. Marsikdo je prisluhnil čebljanju naših otrok, celo tu in tam nam je sledil človek, ki je zapustil Jugoslavijo po vojni in je skušal najti stik z — domovino. In nemalo smo spoznali teh izgubljenih sinov po Koroškem! V mestnem muzeju smo žalostno ogledovali potrjeno zgodovino, saj nepoučen tujec spozna, da Koroška nikdar ni bila slovenska. Komaj si našel v njem naš zgodovinski knežji kamen, zelo malo smo pa videli prič o borbi

in življenju Slovenskih Korošcev. Vendar pa smo bili iznenadeni, ko so nas obiskovalci muzeja — Avstrijci zaprosili, da smo zapeli kar v poslopju nekaj naših pesmi, za katere so zvedeli, da jih otroci tako lepo zapojejo. Vsaj slovenska pesem je zadonela v stavbi, kjer je tujec tako sramotno potvoril našo zgodovino ...

Slovenska ženska zveza na Koroškem, ki nam je pod vodstvom tov. Ogrizove in sekretarke Gröbleharjeve ves čas našega bivanja krepko pomagala, je organizirala avtobusni izlet v St. Rupert, Velikovec in na Klopnijsko jezero, kar bo ostalo naši mladini v najlepšem spominu iz obiska na Koroškem. Poklonili smo se 85 padlim slovenskim partizanom, ki so pokopani v skupnem grobu v St. Rupertu, nad katerim se dviga partizanski spomenik s slovenskim napisom in Titovo zvezdo, ki je dvignila ob dograditvi med nemurji toliko prahu. Spomenik je krasno delo. Obsuli smo grob s cvetjem in vencem, zapeli slovensko nagrobnico, pionir Borut pa je deklamiral Kajuhovo »Kje si matič. O pomenu teh žrtev nam je povedal nekaj besed predsednik Demokratične fronte na Koroškem dr. Petek. Zelo pa smo bili presenečeni, ko smo zapazili ob tem grobu naših junakov grobove esesovcev, ki pa

so bilo lepo negovani, medtem ko je grob naših borcev kar preveč opuščeni. Zato pa so ga ob obisku naših pionirji očistili. Povedali so nam, da je sicer za urejanje groba plačan poseben vrtnar, ki pa je bil že večkrat napaden od nemurjev iz Velikoveca in se zato sedaj boji. Tudi slovenske nune, ki žive v bližnji Narodni šoli (tako se blesti napis na stavbi), so začetka skrbela za ta grob, pa so sedaj tudi prenehale ... Ob Klopnijskem jezeru smo se ohladili in zanimivo je bilo ob tej priliki srečanje naše in avstrijske dece, ki je bila tu na izletu, ko sta si izmenoma s pesmimi odgovarjali in zblíževali. Vodstvo Doma ob Vrbskem jezeru nam je pripravilo zelo pomemben izlet k Osojskemu jezeru in tako smo obiskali zgodovinsko Gosposvetško polje, se pomudili ob gosposvetškem prestolu pa nadaljevali proti znamenitemu gradu, ki se dviga na vrhu Visoke Ostrovice. S slovensko pesmijo smo hiteli mimo St. Vida ob Glini ob Osojskem jezeru in se pozvpli z žičnico na Ogrlico, od koder se nam je kot na dlani pokazala vsa Koroška s svojimi lepimi jezeri. Tujski promet je zelo razvit zlasti okrog jezera, posebno Vrbskega in smo opazili zlasti v sobotah ter nedeljah cele kolone krasnih limuzin ter motorjev,

v katerih so imoviti meščani iz Celovca, Graza, Dunaja, hiteli v letovišča ob jezeru. Kolikor bolj pa smo šli v notranjost zlasti južnega dela Koroške, toliko slabši je bil promet in tudi ceste ...

O našem bivanju na Koroškem je šel kmalu glas po deželi. Medtem, ko so nas vsi Slovenci in dobromisleči Avstrijci lepo sprejeli ter nam nudili v vsem času našega bivanja vso pomoč ter prijateljstvo, smo na drugi strani doživeli od drugih krogov, posebno inform birojevskih vrst zelo »prijaznih pozdravov«, pač v znanem žanru Moskve in Budimpešte ... Posebno je bolela te kroge naša slovenska zastava, ki je vihrala skupno s socialistično obvhodu v naš Dom ob jezeru. List »Borec«, ki je inform birojevsko glasilo, je napisal ob našem bivanju znane žalivke o leglu »Titofašistov v Sekiri«, ter uporabil vsak obisk pri nas za gnusen napad na našo državo. Ko nas je obiskal deželni glavar Koroške dr. Vedenik, je ta listič napisal, da je dr. Vedenik prišel v Sekiro »prodajat Titovcem — Koroško«. Ob priliki naših izletov in zlasti uspešnih koncertov Stud. zbora tako v Kotmarji vasi, Borovljah in drugod je »Borec« zopet zapisal, da »Titofašisti hodijo svobodno po Koroški in vrše propagando za priključitev

Koroške k Jugoslaviji. Zlasti so ves čas našega bivanja zamerjali socialistom, da so tako globoko segli v »Titovo žrelo« in prodajajo Koroško Titu. Zelo smo bili veseli, ko nas je obiskal deželni glavar Koroške dr. Vedenik, ki je v slovenskem in nemškem jeziku govoril naši deci o mednarodnem bratstvu, o nalogi socialistične stranke Koroške, in povdaril, da je ravno obisk slovenskih otrok na Koroškem in obisk slovenskih in avstrijskih otrok v Jugoslaviji, jamstvo in most med dvema sosednjima državama ob Karavankah.

Tudi ob obiskih članov in funkcionarjev soc. stranke ter njihove organizacije Kinderfreund (Društva prijateljev mladine), kakor tudi raznih skupin športnih društev, mladine, učiteljev in profesorjev, smo čutili, da je med njimi veliko zanimanja za našo državo ter smo ob obiskih in osebnih stikih imeli dovolj prilike, da smo tako oddarstli kot otroci, razlagali in odgovarjali na zanimiva vprašanja o življenju pri nas. Vse je zanimala naša demokracija, delavski sveti, pionirske organizacije, graditev socializma, veliki objekti — hidrocentrali itd. Vsi pa so hvalili našo junaštvo v času NOB, spoznali smo, kako tudi Avstrijci cenijo in spoštujejo našega Tita, njihovi pedagogi pa so občudovali disciplino naših otrok, njihovo samoupravo in urejeno šolsko organizacijo. Na posebni pedagoški konferenci z avstrijskimi in našimi pedagogi smo izmenjali skušnje s posebnim ozirom na delo v kolonijah

GORJANSKI TABORNIKI so se vrnili ...

Petdeset let poteka, odkar je ameriški pisatelj in prirodoslovec Ernest Thompson Seton leta 1902 ustanovil prvi taboriški rod. Pol stoletja taborništva je za nami — taborništvo je postalo kulturni pojav in spada med tiste panoge človekovega dejstva, ki iščejo torišče svojega dela v naravi. In ko so se lani v aprilu zbrali v Ljubljani člani bivše skavtske in gozdovniške organizacije ter ostali ljubitelji mladine in prirode k ustanovni skupščini Zdrženja tabornikov Slovenije, smo bili vsi prepričani, da se bo nova organizacija prijatelj taborjenja kmalu udomačila med našo mladino in da bo mnogo prispevala k njeni pravilni vzgoji.

Nismo se zmotili. Po vsej Sloveniji so zrasli medtem rodovi in družine tabornikov — 27. aprila letos se jim je pridružila tudi prva taboriška enota na Dolenjskem: Družina gorjanskih tabornikov, ki so jo ustanovili novomeški gimnazijci. Taboriška organizacija, ki je nastala v socialistični domovini, vzgaja mladinole po dobrih in preizkušeni metodah nekdanjih taboriških organizacij, pri čemer pa je upustila vse tisto, kar nam ni ustrezalo ali pa je že zastarelo. Predvsem pa se taborniki opirajo na izkušnje in tradicije narodnoosvobodilne borbe.

Tabornikom samo »golo« taborjenje ni edini namen; vsakoletni tabor je le višek taboriškega življenja in dela, ki je v svojem bistvu moderna vzgojna metoda. To so od 1. do 21. avgusta izkusili in potrdili tudi novomeški taborniki, ki so taborili pod Otočcem ob prelepi Krki. Menda ga ni lepšega in prikladnejšega kraja za dober, tehnično in vsebinsko izpolnjen tabor kakor letos preizkušeno taborišče pod Otočcem. Jaka med gozdom in Krko, kopalnice, hladni izviri v neposredni bližini tabora, dobre prevozne zveze, primeren prostor za igrališče itd. — vse odgovarja svojem namenu. 32 tabornikov in tabornica je tu na tritedenskem taboru našlo vse, česar si želi mlad človek v naravi.

Dnevi, ki smo jih preživeli na našem prvem taboru, bodo ostali nepozabni. Prepričani smo, da je tabor navzlic nekaterim začetniškim pomanjkljivostim, ki jih bomo v prihodnje znali odpraviti, dobro uspel. Že samo dejstvo, da nam je vedno primanjkovalo časa za to in ono delo, ki smo ga še želeli opraviti, potrjuje, da nam nikoli ni bil dolgčas. Od jutranje fizikulture, s katero smo začeli ob šestih zjutraj, do popoldanske in večernje zabave, priložnosti za igranje športnih iger, kosila, opoldanske molke, kopanja, pa spet pouka in dela po kopanju, tja do večerje, spuščanja zastave in tabornega ognja nam je dan potekal v smehu, veselju in zabavi. Veliko smo se naučili. Mnogo taboriških spretnosti smo pridobili in spoznali osnovna načela taboriškega življenja. Vsi, ki do tabora še niso imeli l. izpita, so ga na taboru z uspehom položili, ob ognju pa nato obljubo, da bodo utrjevali bratstvo in enotnost naših narodov in svobodo socialistične domovine, da se bodo borili za resnico, pravico in svetovni mir in da bodo delali in živeli po taboriških zakonih.

Na taboru smo se seznanili z osnovami vremenoslovja, s taborno tehniko

itd., zdaj poznamo 10 domačih dreves, gozdne živali, zelišča, tri ozvezdja in osnovne orientacije. Lotili smo se postavljanja mostu za desnega brega Krke na otok sredi reke, dvakrat smo pomagali gozdarju pri čiščenju gozdnih nasadov, obiskali smo Bečelotovo jamo nad Otočcem in se seznanili z njeno zgodovino, pri čemer nam je pomagal učitelj tovariš Lapajnc iz Otočca. Na vrh Gorjancev smo pohiteli in se tam poklonili spominu padlih junakov, hkrati pa smo si obljubili, da bomo zvesti in vredni čuvarji pridobitve NOB. Gorjanci so simbol naše taboriške družine, zato smo jim namenili tudi naš prvi skupni izlet.

Ob večerih smo se zbirali ob tabornem ognju. Resnim pogovorom so sledile šale, pristrana zabava, petje, smeh, komični nastopi — skratka, bilo je nepozabno. O tem so se prepričali tudi gostje iz Otočca, Novega mesta, Ljubljane, taborniki iz Sevnice in domačini iz okolice, ki so nas večkrat obiskali. Kaj pa so videli v taboru starši naših tabornikov, vzgojitelji, politični in oblastveni javni delavci našega okraja in vsi ostali, ki so nas obiskali — o tem govori prepričljivo knjiga gostov s posvetili in z vtisi z našega prvega tabora. Starši in gostje so bili očarani nad prelepo naravo, ureditvijo tabora, njegovim programom in nad taborniki, katerim je sijalo v očeh in na licih nesklajeno veselje.

...Zelim, da bi vsi otroci naše domovine mogli uživati vsako leto tako lepe počitnice, kot jih ima letos moj sin na taborjenju na Otočcu» je zapisala v knjigo obiskov tov. Roža Fujsova. Podobnih izjav je polna knjiga.

Pred Družino gorjanskih tabornikov stoji nove naloge. Upamo, da bo vendarle dobila primeren kotiček za svoje potrebno delo, ki ga danes še nima, nakar bo razširila svoje vrste med delavsko in obrtniško mladino v Novem mestu ter ji pokazala pot v prelepo naravo. Naše življenje v naravi ni brez vsebinsko izprehajanje ali zapravljanje časa. O tem so se na taboru prepričali vsi, ki so nas obiskali. Se in še bomo šli na izlete in taborje po prelepi dolenski zemlji, s seboj pa bomo vodili vedno več in več mladih ljudi. Razvijali bomo partizanske tradicije in ljubezen do domovine s taborjenji, izleti in pohodni pa krepili obrambno sposobnost ljudstva. Tabornike in ostale bomo seznanjali s prirodnimi lepotami, skrbeli bomo za medsebojno spoznavanje mladine, za krepitve njene enotnosti, s tem pa za poglobljanje bratstva naših narodov.

Ob prvem uspelem taboru, katerega je omogočila predvsem velikodušnost Okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu, ki nas je izdatno podprl z denarjem za nakup šotorov in s prispevkom za tabor, se novomeški taborniki zahvaljujemo Syeti za kulturo in prosveto pri OLO, novomeški Gozdni upravi in dolenskiemu Gozdnemu gospodarstvu, logarju tov. Sabjanu, Dijaškemu domu »Majde Silce« v Smihelu za razumevanje in pomoč v inventarju, občini in organizacijam v Otočcu in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k našemu prvemu taboru.

S naravo k novemu človeku!
Družina gorjanskih tabornikov v Novem mestu

Člani invalidske organizacije iz Novega mesta so 10. avgusta obiskali grobove internirancev na Rabu

Člani Zveze borcev koprške okolice so obiskali Novo mesto

Člani Zveze borcev iz vasi Čežarji—Pobegi pri Koprju so v nedeljo 24. t. m. napravili izlet z avtobusom preko Notranjske na Kočevarstvo in Dolenjsko. Na poti so obiskali Cerkevno, Ribnico, Kočevlje, Žužemberk, Dvor, Dolenjske Toplice in Novo mesto, kjer je, koder so se borci borili v času NOB. Navdušeni so bili nad obnovo Kočevja, še bolj pa nad obnovo Žužemberka, ki se ga spominjajo samo kot kup ruševin in nekaj s slamo pokritih hiš. Danes, kot so zatrjevali, slavnate strehe sploh niso nobene videli.

Na poti proti Novemu mestu so se ustavili v vasi Volavče pri Potoku, kjer je bila veselica. Ko so jih domačini spoznali, jih niso pustili naprej, posebno ker so imeli s seboj godbene instrumente in so tudi zaigrali. Gosti večerjo so prispeli v Novo mesto in takoj odšli na kopalnice na Loko, kjer so prav tako zaigrali nekaj poskočnih. Prenočili so v internatu v Smihelu, v ponedeljek dopoldne pa so si v spremstvu predsednika mestnega ljudskega odbora Jožeta Udovca, predsednika okraj. odbora ZB Pirca, sekretarjev mestnega in okraj. odbora OF in drugih ogledali Novo mesto in se čudili, koliko je mesto od vojne do danes spremenilo lice. Mnogi med njimi so bili kot borci v partizanskih edincih, ki so se borile okrog Novega mesta in drugih krajih Dolenjske. V mestu so našli dovolj znancev iz brigad in partizanskih edinc, s katerimi so se razgovarjali in obujali spomine. Ker je bil ravno tržni dan, so za spomin nakupili lončarskih izdelkov. Pred odhodom so na Glavnem trgu napravili majhen koncert, ki je v trenutku privabil okrog 1000 prebivalcev, ki so Primorske borce navdušeno pozdravljali. Primorci pa so z istrsko črtno, ki so jo imeli s seboj, postregli še novomeščanom. Zelo so bili navdušeni nad lepim sprejemom.

V skupini je bilo 43 članov ZB, med njimi

tudi predsednik ZB tovariš Fabio Valentič, predsednik ljudskega odbora Koper-okolica tovariš Ernest Vatovec-Amadej, skupnovodja pa je bil učitelj na tamkajšnji šoli, novomeščan Dušan Kavšek. Nameravali so obiskati še Belo krajino, pa jim čas ni dopuščal in so se iz Novega mesta odpeljali nazaj v sončno Primorsko.

Kupujemo
vse vrste poljske pridelke

Prodajamo
vse kmetijske potrebščine, industrijske predmete za gospodinjstvo — za vsakega po izbiri

Kmetijska zadruga Velika Loka

Preimenovanje novomeških ulic in trgov

- Ljudski odbor mestne občine Novo mesto je na svoji tretji redni seji 14. 7. 1952 preimenoval vrsto novomeških trgov in ulic. Prinašamo seznam mestnih ulic z navedbo prejšnjih nazivov. Kjer te navedbe ni, je ostal prejšnji naziv neizpremenjen. Pri novih nazivih je dodana kratka utemeljitev.
1. Adamičeva ulica. Louis Adamič, ameriški pisatelj — Slovenec. Med vojno vodilna osebnost med ameriški Slovenci, ki se je zavzemal za narodnoosvobodilni pokret Jugoslavije. — Del prejšnje Prešernove ceste.
  2. Breg.
  3. Cankarjeva cesta.
  4. Cesta Cankarjeve brigade. Od rampe v Bršljino do Male Bučne vasi.
  5. Cesta Dolenjskega odreda. Pred Ravgavska cesta.
  6. Cesta Guševca brigade. Od križišča v Zabji vasi do mostu.
  7. Cesta herojev. Pred Seidlova cesta.
  8. Cesta Jugoslovanske ljudske armade. Od križišča pri Ferliču do rampe v Bršljino.
  9. Cesta komandanta Staneta. Od Glavnega trga do križišča pri Ferliču.
  10. Cesta talcev. Pred Ločenska cesta.
  11. Cvelbarjeva ulica. Pred Ulica sv. Jurija. Jože Cvelbar, pesnik in slikar, padel v prvi svetovni vojni 1916.
  12. Citalniška ulica. Pred Društvena ulica.
  13. Dalmatinova ulica. Od Titovega trga mimo Maloviča do Trubarjeve ulice.
  14. Defrancetičeva ulica.
  15. Detelova ulica.
  16. Foersterjeva ulica.
  17. Glavni trg.
  18. Gregoričeva ulica. Pred del Križatijske in del Cerkevne ulice. Jože Gregorič, umetniški zgodovinar, ubit pri bombardiranju 1943.
  19. Grnska cesta. Pred del Skalcičeve ulice od Trdinove ceste mimo gradu Grm.
  20. Hladnikova ulica. Pred Kapiteljska ulica. Ignacij Hladnik, slovenski skladatelj.
  21. Jenkova ulica.
  22. Kandjiška cesta.
  23. Kardeljeva cesta. Pred Sukletova cesta in Smihelska cesta.
  24. Karlovska cesta.
  25. Kastelčeva ulica. Dosedanja ulica s podaljškom ob Katarininem trgu.
  26. Kettejev drevored. Pred Tavčarjeva cesta.
  27. Klementičeva ulica. Ulica ob novih blokih za sodiščem. Ignacij Klementič, dolenski rojak, znameniti fizik in vseučiliški profesor.
  28. Kolodvorska ulica.
  29. Koštialova ulica. Pred del Seidlove ceste od odcepa pri Ločenski cesti mimo novih stanovanjskih hiš proti mestnim njivam.
  30. Kratka ulica.
  31. K sodišču.
  32. Levstikova ulica. Pred Krekova ulica v Bršljino.
  33. Mej vrti.
  34. Na Loko.
  35. Na mestnih njivah.
  36. Na šance.
  37. Paderšičeva ulica. V novi stanovanjski koloniji na Grmu. Vinko Paderšič-Batreja, narodni heroj.
  38. Pot k žagi.
  39. Prešernov trg. Pred Florjanov trg.
  40. Pri mlinih. Pred del Prešernove ceste ob Taški vodi.
  41. Prisojna pot. Pešpot med Cankarjevo cesto in prejšnjo Seidlovo cesto.
  42. Pujljeva ulica.
  43. Ravgavska pot.
  44. Resljeva cesta.
  45. Roška cesta. Od odcepa pri kandjiški bolnišnici preko Broda do mestne meje.
  46. Seidlova ulica. Med Glavnim trgov in Prešernim trgov.
  47. Skalcičeva ulica.
  48. Slakova ulica. V novi stanovanjski koloniji na Grmu. Jože Slak-Silvo, narodni heroj.
  49. Sokolska ulica.
  50. Starhova ulica. V novem stanovanjskem bloku na Grmu. Janko Starha — narodni heroj.
  51. Streliška ulica.
  52. Sirmna steza.
  53. Strojarska pot.
  54. Skrabčeva ulica. Pred Franciškanova ulica. Stanko Skrabec, slovenski jezikoslovec.
  55. Tavčarjeva ulica. Pred Solska ulica.
  56. Titov trg. Prejšnji Kettejev park s priključnimi okolnimi cestami.
  57. Trdinova cesta.
  58. Trubarjeva ulica. Pred Proštijška ulica.
  59. Ulica Dušana Jereb. Pred Gerdeševa ulica. Dušan Jereb, organizator NOB v Novem mestu.
  60. Ulica Ivana Krajača. Pred Dilačeva ulica. Ivan Krajač, novomeški tiskar in založnik.
  61. Ulica Josipa Germa. Pred Poštna ulica. Josip Germ, slikar.
  62. Ulica Mirana Jarca. Pred Križatijska ulica. Pesnik in pisatelj. Padel na Rogu 1942.
  63. Ulica Vinka Kosa.
  64. Ulica Vinka Kristana. Pred Stemburjeva ulica. Vinko Kristan, organizator NOB v Novem mestu.
  65. Valantičeva. Splet ulic v stanovanjski koloniji na Grmu med Trdinovo cesto in Zabji vasi.
  66. Vavpotičeva ulica. Ivan Vavpotič, slikar.
  67. Volčičeva ulica.
  68. Vrhovecova ulica.
  69. Zagrebška cesta. Od križišča v Zabji vasi do mestne meje.
  70. Zupančičeva sprehajališče. Ob Krki od Pujljeve ceste do tovarne v Bršljino.

FIZIKULTURA ŠPORT SAHA

Ze druga zmaga novomeških odbojkarjev

TVD PARTIZAN (Novo mesto) : SSD KAMNIK (Kamnik) 3:0 (5:12, 15:10, 15:10)

TVD Partizan: Senc, Medic, Sodnik, Simič, Pučko, Urh, Dolenc.

SSD Kamnik: Stele I in II, Ocepce, Jakopec, Zargaj, Slatišek, Ciber, Klemenčič.

Prvenstvena odbojcarska tekma gori imenovanih ekip je bila odigrana preteklo nedeljo v Kamniku. Obe moštvu sta nastopili v svojih najboljših postavah. Začetni udarec je zvež določil domačin. Po trikratnem menjavanju servisa je ekipa Novomeščanov prva izvedla učinkovit napad in po lepem predlošku Sodnika zagotovila z udarcem Urha tudi prvo točko. Nadaljnji napadi, protinapadi in menjave so se bliskovito menjavali. Odlična obramba domačinov je delovala brezhibno. Pri stanju 12:12 je po precizno zasnovanemu napadu Novomeščanov odločila set Dolenčeva in takoj za njo Mediceva bomba. Z nepričakovanim Sončevim udarcem v skrajni desni kot nasprotnikovega prostora je bila zmaga v prvem setu zagotovljena.

Po menjavi prostorov so prvi napad izvršili domačini. Novomeščani so izenačili. Odločilo je začela tehnika. Nervozna, ki je obe ekipi spremljala v prvem nizu, je popustila in nihče od gledalcev ni mogel reči, v čigavo korist bo set odločen. Stanje 10:9 za Kamnik je dalo slutiti zmago domačinov. Nenadna Pučkova prevara in za njo toča ostih, nad glavami servisiranih žog Dolenca pa je Novomeščane bliskovito povedla in sreča se jim je z rezultatom drugega seta 15:10 zopet nasmehnila.

V začetku tretjega seta so Novomeščani zaigrali precej težerno. To jih je stalo takoj 5 točk. Nikakor se niso mogli znajti in že je bilo stanje 10:5 za domače. Gostom ni bilo treba dolgo čakati, kakor da zahtevajo odmor ter izvrše zamenjavo. Domači so bili prepričani, da gostje ne bodo mogli tako velike prednosti zmanjšati, poleg tega so po se tudi zavedali, da bi po osvojenem tretjem setu mogli zmagati tudi v nadaljnjih dveh. Prav tega pa so se tudi Novomeščani zavedli: spreminili je treba sistem, kompaktno blokirati in ostrale točje. Zato se je po odmoru vnela prava bitka. Novomeščani so uredili svoje vrste, počasi a sigurno se je točkovna diferenca manjšala. Startali so na vsako žogo. Tudi že izgubljeni se niso dali ukloniti. Zavest, da morajo zmagati in se revanžirati za spomladanski po-

raz, jim je dajala vedno novega elana. Stanje se je kaj hitro spremenilo na 10:10. Nasprotnika se je lotevala nervozna. To so Novomeščani izkoristili in zadnji nadvise oster Pučkov strel je gostom tokrat prinesel že drugo gladko zaporedno zmago.

Po mnenju sodnika Kušarja iz Ljubljane, ki je sodil odlično, so vsi igralci do enega izvršili svojo dolžnost. Se nekoliko več rutine in Novomeščanom bo vrnjen nekdanji zmagoviti sloves.

Na Mirni pridno telovadijo

Prihodnji mesec se bo na Mirni v izvedbi tamkajšnjega TVD Partizan vršilo okrožno prvenstvo v mnogoboju. Zakaži tudi neč vsi poletni čas je tu društvo izrabilo za najresnejšo vadbo. Že dolgo ni imel noben oddelek svojih rednih vodnikov, med političnima pa se je pri društvu oglašil služatelj Srednje fizikulture šole v Ljubljani domačin Komina Božo in se stavil na razpolago. Nenadoma je vse oživilo. Vsi oddečki hočejo pod spretnim Komintovim vodstvom redno telovaditi. Tako ima tov. Komina polno rok dela, ker ponudi vse oddeleke od pionirskih do članskih. Za vsakega poedince je pokazal zanimanje, vsakega hoče z besedo, kretnjo ali s podrobno razčlenitvijo g.boy čimprej naučiti predpisane proste vaje. Zelo veliko spretosti je pokazal pri organiziranju vadbene ure pri naših najmlajših telovadcih.

To beležimo predvsem zaradi tega, ker smo prepričani, da je to res pravi redki primer nesebičnega poklicnega delavca delavca. Čeprav je na počitnicah, se točno zaveda, kaj je njegovo mesto. S tem svojim prostovoljnim delom ne koristi samo oddelek TVD Partizana Mirna, temveč tudi sebi, ker si s praktičnim delom izpopolnjuje in utrjuje svoje znanje, ki si ga med letom pridobiva na Srednji fizikulturi šoli v Ljubljani. Mirni telovadci in funkcionarji so mu za njegovo požrtvovalno delo iz erca hvaležni.

Športni dan v Črnomlju

Fizikultura organizacije iz Metlike in Črnomlja ter gojenci Družnega športnega društva KJZ v nedeljo, 24. avgusta priredili športni dan s celodnevno sporedom. Nastopili so tudi pripadniki JLA iz Metlike in Črnomlja.

Dopoldan je bila na vojaškem igrališču v Loku nogometna tekma med moštvo Metlike in Črnomlja. Sledil je nastop lahkoatletov, ki so nazivno slabi sicer doslej povoljen uspeh dosegli. Pozornost so vzbujali kolektivni tekmovalci so skozi Črnomelj, Gradac, Kropo, Stransko vas in nazaj v Črnomelj. Seuzetja dneva so bile vsekakor moto dirke od poste do postaje, ki jih je organiziralo Avto-moto društvo iz Črnomlja, sodelovali pa so tudi gostje iz Novega mesta.

Popoldanski program se je razvijal na igrališču za gimnazijci. Najprej so se pomerila moštva v metu bombe in kroglice, sledilo je tekmovalstvo na 100 m in stafeta 4 x 100 m. Popoldanski spored so pozivlje zlasti mladnike iz Metlike s simboličnimi vajami, prav tako pa tudi mladi črnomljski gasilci in gasilke z nastopom s sekirami. Tekma v odbojki je pokazala, da imajo zlasti Črnomljski nekaj odličnih odbojkarjev, v več treninga potrebujejo. Vsekakor pa so bili najbolje pripravljeni strelci iz Črnomlja. Da njihova prizadevanja vaje niso bile zastojni nam zgovorno priča rezultat, ki so ga dosegli.

Posamezni rezultati so naslednji:

1. Tek na 100 m: 1. Pajo Car, Metlika, 12.4; 2. Damjan Pint, Črnomelj, 13 sek.

2. Stafeta 4 x 100 m: je zmagala ekipa Metlike: Jože Grbec, Tago Vilfan, Joško Car, Pajo Car.

3. Tek na 800 m: 1. Franjo Marlic, JLA Metlika, 9.25 min.; 2. Mato Bartulović, JLA Metlika, 9.26 min.

4. Met kroglice: 1. Sejo Karahmed, JLA Črnomelj, 10.62 m; 2. Makijevic, JLA Metlika, 10.31 m.

5. Met bombe: 1. Maksimovic, JLA Metlika, 57 m; 2. Sluga, dečko zvež, Gradac, 56.80 m.

6. Kolesarji: 1. Franci Urh, Črnomelj, 39.30 min.; 2. Boro Vardijan, Črnomelj, 39.31 min.

7. Nogometna tekma: Črnomelj — Metlika 3:1.

8. Odbojka: Črnomelj — Metlika 3:0.

9. Stafeta: 1. Lojze Pavlin, Črnomelj, 49 krogov (od 60 možnih); 2. Božovic, JLA Črnomelj, 48 krogov.

10. V skupnem plasmanu vodil ekipa Črnomlja s 66:44 točkami, ki je tako dobila predhodni pokal.

O. Ra.

Prevarala sva Italijane ...

Bilo je po roški ofenzivi. Italijanski okupator si je domišljal, da je s to ofenzivo, s svojim najbolj krutim terorjem nad slovenskim ljudstvom, s streljanjem talcev, požigi in raznimi drugimi fašističnimi metodami, ki se jih je posluževal, uničil in zadušil partizanstvo na Dolenjskem.

Prav ta njihova ofenziva pa je ustvarila med ljudstvom zavest, da je najno treba vstopiti v OF ali iti v partizane ter točji sovražnika na vsakem koraku ter mu onemogočiti ropanje po naših slovenskih vaseh. Iz te borbe so izšli preizkušeni in prekaljeni borci — partizani in aktivisti, ki so našemu ljudstvu znali prikazati, kaj si italijanski fašizem dejansko želi ustvariti na naši zemlji.

Po naših gričih in vasičah je glasneje začela odmevati pesem »Slovenski kremeniti, le stopite v korak...« in »Kovači smo...«. Pričela se je krepiti majhna partizanska četa, iz katere je pozneje nastal odred v znani vinski gorici Trška gora, kjer je že meseca septembra 1941 pričela teči zibelka partizanstva.

Bilo je v začetku septembra 1942. S tovarišem Jožetom Hribarjem, takratnim sekretarjem železniškega rajonskega komiteta, sedaj načelnikom personalnega oddelka pri DZ Ljubljana, sva šla preko italijanskega bloka v Bučni vasi na Trško goro in dalje v Grčevje,

kjer je bil partizanski odred in v njegovi neposredni bližini tudi Okrožni komitet KP. Prehod preko bloka nama ni delal nikakih težav, ker sva šla po progi in sva bila oblačena v železničarsko uniformo. Italijani so mislili, da sva obhodnika proge in se zaradi tega za naju niso zanimali. Takoj za ovinkom, pri Potočarjevem mlinu, pa sva jo urezala s proge in mahnila po gozdu v Grčevje, kjer sva v kratkem času prispela na kraj sestanka.

Na tem sestanku smo se pogovorili o potrebi orožja, municije in drugem, kar so rabili za oborožitev novih borcev, ki so prišli v partizane neoboroženi. Govorili smo tudi o vključevanju novih članov v OF, o sabotažah, ki jih je treba izvršiti na železnici, da se okupatorju onemogoči prevoz vojske in vojnega materiala. Iz razgovora je bil storjen sklep, da se naslednji dan dostavi mitraljez z municijo na dogovorjeno mesto. Ob prizganih cigaretah smo se še malo pogovorili, nato pa sva se s Hribarjem poslovila in odhitela preko Trške gore proti Bučni vasi. Preden sva stopila iz gozda, sva se ustavila, kajti treba se je bilo pogovoriti, kako bova prišla nazaj čez blok, da naju ne osumijo zvez s partizani. Prenesti pa sva morala v mesto tudi literaturo, ki sva jo imela v nahrbtniku skupaj z drugim propagandnim materialom. Po dolgem premišljevanju sva sestavila načrt. Na dnu nahrbtnika sva zložila

literaturo in ostali material, na vrh pa sva dala italijansko »chiantarico« polno trškogorskega cvička, vendar tako, da ji je vrat gledal iz nahrbtnika. Drugo steklenico, ki sva jo še imela, pa naj bi eden nesel v roki. Zmenila sva se, da sva bova oba obnašala kot bi bila precej vinjena in onemogla od preveč zaužitega alkohola, od časa do časa pa ga bova tudi po malem cukala iz steklenice.

Tako »oborožena« sva se bližala italijanskemu bunkerju. Hodila sva in se opotekala kot bi bila gospodarja cele ceste, vmes pa se glasno pogovarjala in se ustavljala, kot imajo navado res pijani ljudje. Že od daleč naju je opazil karabinerji, ki je stal na bloku. Videla sva, da se nama smeje in ključe še svoje tovariša, naj pridejo gledat dva pijana železničarja, ki se bližata bloku. Že od daleč sva jih slišala govoriti: »Ferrovieri sono bariagi.« Gugala sva se kot bi pričakovala, da naju zda: zdaj zapuste moči v nogah in bova tebebnila v jarek. Ko sva prišla do bloka, so se nama na vse grlo smejali in govorili: »Ferrovieri i bariagi.« Zbral sem vsi italijansko, kolikor sem je znal in jim odgovoril: »Si, signori, si, noi siamo bariagi. Volette poco bevete?« Odgovoril mi je: »Si, datemi un po!« Da bi odstranil vsak sum, da nosim v nahrbtniku kaj drugega kot vino, sem ga vzel s hrbita, ga položil na tla, vzel iz njega steklenico ter jo ponudil karabinerjem, pri tem pa stalno govoril: »Bevete signori, bevete!« Nahrbtnik sem spet zavezal in si ga oprtal na hrbet. Medtem, ko so karabinerji pili, smo se pogovarjali kot vinski bratje, hvalili Ita-

lijane, kako so »bonis«, tako dolgo, da je bila steklenica prazna. Da bi se boljše zaigral pravega pijanca, sem steklenico razbil na cesti, kar je povzročilo še večji smeh pri karabinerjih. Nato sem jih vprašal, če smeva iti dalje. Odgovorili so mi: »Andate avanti, andate!« »Grazie, signori karabinieri, grazie,« sva se zahvaljujoč odmajala po cesti dalje proti domu. Karabinerji so gledali za nama in se na vs glas smejali ter norčevali iz naju. Tako sva jo mahala znotraj bloka še kakih dve sto metrov po cesti, dokler niso izginili za ovinkom. Ko sva prišla iz njihovega dogleda, sva zopet krepko stopila po cesti kot normalna, trezna človeka. Sedaj pa sva se jim smejala mrdva, ker sva na tako zviti način prišla preko bloka in prinesla v mesto vso literaturo.

Še isti večer je bil sestanek partijcev. Tu smo izdelali načrt, kako bomo drugi dan prenesli oziroma prepeljali mitraljez z municijo iz tovarne »Keramika« na dogovorjeno mesto na terenu. Načrt je bil dobro premišljen in izveden tako, da je bil naslednji dan v popoldanskih urah mimo italijanskih straž prenešen mitraljez v zaboju, na katerem je pisalo: »Pazi, steklo«, na postajo Novo mesto. Tu je bil naložen v službeni voz in prepeljan po železnici na dogovorjeno mesto; tam so ga prevzeli v svoje varstvo partizani in ga uporabili še isti dan pri napadu na postojanko Otočec, kjer so se vgnezdili italijanski fašisti. Pri tej akciji so sodelovali tovariši Jože Hribar, Danijel Lepin, Janez Zupančič kot strojevodja in jaz.